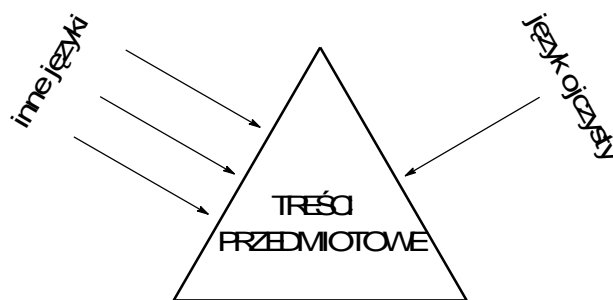

CLIL – dwujęzyczna edukacja przedmiotowa.

Content and Language Integrated Learning (CLIL) – to zintegrowane kształcenie przedmiotowe w języku obcym. Głównym celem jest zdobycie wiedzy z przedmiotu z równoczesnym ćwiczeniem językowym. W wielu krajach europejskich, w których znaczny odsetek uczniów stanowią dzieci rodziców cudzoziemców, CLIL jest powszechnie stosowaną metodą. Bazują na niej również nauczyciele wyjeżdżający do pracy za granicę. Zintegrowane nauczanie przedmiotowo językowe wywodzi się z Wielkiej Brytanii. W Polsce metoda wykorzystywana jest w nielicznych szkołach, w większości jako nauczanie polskich uczniów w obcym języku, a nie cudzoziemców w języku innym niż ich język narodowy. W Europie zintegrowana edukacja rozwija się dynamicznie w związku z rosnącą mobilnością społeczeństwa.

Od nauczyciela wymagane jest posiadanie podwójnych kwalifikacji – przedmiotowych i językowych. Nauczanie powinno być prowadzone w sprzyjającej uczeniu się atmosferze oraz w warunkach służących wskazaniu „łatwości” przedmiotu.

Model CLIL

Nauczanie przedmiotu pozajęzykowego poprzez język obcy sprzyja znakomitemu kształtowaniu kompetencji kluczowych (*Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)*). Zintegrowana edukacja przedmiotowo – językowa umożliwia lepsze poznanie języka obcego, ułatwia zdanie matury międzynarodowej, jest pomocna w nawiązywaniu kontaktów w międzynarodowych projektach wymiany młodzieży oraz podejmowaniu studiów wyższych na zagranicznych uczelniach, przygotowuje do życia zawodowego. Nie mniej istnieją potencjalne wady – np. niezrozumienie przez uczniów trudnych zagadnień przedmiotowych lub przeniesienie niechęci z „nielubianego” przedmiotu na język obcy.

Stosowanie CLIL wymaga od nauczyciela dużej kreatywności i pokonania trudności (dłuższy czas przygotowania lekcji, brak materiałów dydaktycznych potrzebnych do lekcji, brak narzędzi oceny, nieprzewidywalność potrzeb językowych uczniów). Wdrożenie metody narzuca konieczność stosowania różnorodnych technik umożliwiających łatwość komunikacji: obrazki, zdjęcia, filmy, „prawdziwe obiekty”, włączanie mini – scenek, gier i zabaw edukacyjnych, wykorzystywania programów multimedialnych oraz IT. Każdy uczeń powinien być inspirowany do wyjątkowej aktywności. Permanentny dialog nauczyciel – uczeń oraz uczeń – uczeń wzmacnia efekty osiągania celów lekcji. Efektywności sprzyja również aranżacja klasy, w szczególności praca w grupach. Nauczyciel powinien zwracać uwagę na poprawność językową. Zarówno język przedmiotowy jak i obcy musi być profesjonalny, terminologia przedmiotowa – zgodna z obowiązującymi normami zarówno w języku ojczystym jak i obcym. Język obcy powinien być dostosowany do możliwości ucznia. Nauczanie CLIL jest elastyczne, z jednej strony umożliwia regulowanie tempa pracy z drugiej dopuszcza prowadzenie wyłącznie fragmentu lekcji w sposób zintegrowany.

Lekcja CLIL opiera się czterech filarach:

content – treści przedmiotowe, materiał z danego przedmiotu;

communication – komunikacja w języku obcym, używanie języka obcego do poznania treści i umiejętności z przedmiotu;

cognition – poznanie, zrozumienie (treści), rozwijanie umiejętności logicznego myślenia;

culture – pogłębienie świadomości, ułatwienie zrozumienia innych kultur.

Przenikanie tych elementów gwarantuje pełne osiągnięcie celów edukacji zintegrowanej.

CLIL - struktura lekcji

na podstawie materiałów dydaktycznych z zajęć warsztatowych prowadzonych przez dr Dianę Hicks,
Cheltenham (Wielka Brytania) czerwiec 2017.

Etap	Strategie	Umiejętności poznawcze uczniów
<p>1. <u>Rozgrzewka</u>. W tej części z reguły dominującą rolę odgrywa nauczyciel wprowadzając temat. Wykorzystuje przy tym ilustracje, filmy, pokazy... Z reguły w tej części lekcji nie następuje jeszcze w pełni zrozumienie przez uczniów zagadnienia.</p>	<p>Wprowadzenie do tematu (postawienie problemu np. w formie pytania: <i>Co by się stało gdyby.....?</i>)</p>	<p>zadawanie pytań (w jęz. obcym), organizowanie pracy przez uczniów (planowanie), dzielenie się wiedzą pomiędzy uczniami, słuchanie, mówienie (w jęz. obcym), przewidywanie, szacowanie, kwestionowanie,</p>
<p>2. <u>Prezentowanie nowego materiału</u> (poznawanie nowego materiału). Identyfikacja wiedzy i organizowanie procesu uczenia się.</p>	<p>Prezentacja , film, czytanie, eksperyment, pogadanka</p>	<p>obserwowanie, stawianie pytań, streszczenia, zbieranie informacji, selekcjonowanie wyszukiwanie, współpracowanie, porównywanie, tworzenie związków przyczynowo – skutkowych, podejmowanie decyzji, zarządzanie czasem</p>
<p>3. <u>Rozwiązywanie</u>, wykonywanie ćwiczeń dotyczących treści.</p>	<p>klasyfikowanie/grupowanie/sortowanie, tworzenie wykresów/grafów, sekwencjonowanie informacji, relacjonowanie; zaleca się różnorodne ćwiczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posłuchaj i oznacz diagram/rysunek • Wypełnij tabelę • Zanotuj dane/parametry • Określ miejsce/miejsca • Uporządkuj etapy • Wypełnij luki 	<p>organizowanie, klasyfikowanie, poszukiwanie związków, wzorowanie, współpraca, prezentowanie pomysłów, dialogi, słuchanie, czytanie, interpretowanie, pisanie, rysowanie, raportowanie, testowanie, poszukiwanie projektowanie, stosowanie IT, tworzenie alternatyw,</p>
<p>4. <u>Refleksja (konsolidacja)</u>. Informacja zwrotna od uczniów.</p>	<p>Samoocena i samoewaluacja, ocena wzajemna, pokaz publiczny, ewaluacja nauczyciela (np. prezentacja przez ucznia, wizualizacja, pętla pytań)</p>	<p>odpowiadanie, mówienie i pisanie, wykorzystywanie materiałów, wyjaśnianie</p>

Prowadzenie edukacji szkolnej z zastosowaniem CLIL daje uczniom korzyści:

- ✓ rozwijanie umiejętności językowych
- ✓ poznanie słownictwa specjalistycznego (w języku obcym)
- ✓ podnoszenie motywacji
- ✓ uzyskiwanie nowej wiedzy z różnej perspektywy
- ✓ nie wymaga dodatkowego czasu na naukę języka obcego

W Polsce CLIL zaczyna rozwijać się. W ponad stu szkołach wdrożono edukację przedmiotową w języku polskim i obcym. Przeszkodą być może jest niedobór nauczycieli posiadających podwójne kwalifikacje przedmiotowe i językowe. Zauważa się również niedostatek szkoleń dla nauczycieli przedmiotów oraz języków obcych w zakresie nauczania CLIL. Moje uczestnictwo w programie Erasmus+ w Wielkiej Brytanii, a szczególnie udział w module prowadzonym przez osobę profesjonalnie związaną z wykreowaniem w świecie CLIL - dr Dianę Hicks, wprowadziło mnie w podstawy tej metody.

Źródła:

- Wykład dr Diana Hicks; Introduction to CLIL. (Content and Language Integrated Learning) focusing on Science (secondary level) Cheltenham 07.06.2017.
- <https://www.teachingenglish.org.uk/article/clil-a-lesson-framework>
- [/www.teachingenglish.org.uk/teaching-teens/resources/clil&prev=search](http://www.teachingenglish.org.uk/teaching-teens/resources/clil&prev=search)
- <https://www.ore.edu.pl/2017/11/rozwój-kompetencji-jezykowych-materialy-wrkk/>
- A. Parr – Modrzejewska, W. Szubko – Sitarek: Dlaczego warto integrować treści przedmiotowo – językowe w szkole podstawowej – CLIL Children. - Języki obce w szkole 3/2017.
- www.planet-science.com/
- www.scienceacross.org
- Schoolsscience.co.uk
- A. Kania -Metoda CLIL w nauczaniu chemii – propozycja lekcji w liceum ogólnokształcącym -Chemia w szkole 6/2017.

Oprac. Grażyna Barcińska

nauczycielka chemii w IV Liceum Ogólnokształcącym im. Hetm. St. Żółkiewskiego w Siedlcach
uczestniczka kursu *One week for european teachers of science: Making science more attractive* Cheltenham (UK)
w dniach 3.-11. czerwca 2017. zorganizowanego w ramach programu Erasmus+.